

HET VERHAAL ACHTER DE FAMILIEFOTO

Familie. Gezellig. Leuk. En soms heel bizar. MEER DAN ÉÉN MENS DIE DAT IN DEZE MAAND VAN HET JAAR ZAL ZUCHTEN. MAAR FAMILIE HEEFT OOK IETS FASCINERENDS. Dat ontdekt de Spaans-Antwerpse fotografe Isabel Miquel Arques steeds weer wanneer families haar vragen om een portret te maken. Het zijn niet altijd even flatterende beelden, maar altijd hebben ze een verhaal. Door Lieve Van de Velde

Als de naam Isabel Miquel Arques (47) een belletje doet rinkelen, dan is dat wellicht door het boek en de gelijknamige tentoonstelling *Portret met garnalkrokot*, waarmee ze vorig jaar in de pers kwam. Daarin liet ze bekende Belgen poseren met hun favoriete gerecht of ingrediënt. Met haar familieportretten is ze al langer bezig. Ze maakt ze in opdracht of gewoon, omdat de families haar fascineren. Ze doet dat letterlijk: ze gaat met hen praten, observeert, voelt, ruikt en noteert, en dan schiet ze haar beeld. Elke foto is net daardoor anders, zegt ze: 'Ik wil niet mijn stijl laten zien, wel de stijl van de familie. Daardoor verschillen de foto's onderling ook zo sterk. Mijn stempel is ondergeschikt aan die van de families. Om die familie-eigenheid bloot te leggen moet je echt wel een tijdje met hen doorbrengen, veel beelden maken, en dan voel je op een bepaald moment dat iedereen zich wat laat gaan. Dan komen er blikken en poses die veel vertellen. Een goed familieportret is dan ook niet altijd de meest flatterende foto, wel de meest typerende. Het is een foto waarnaar je blijft kijken, net omdat ze vragen oproept. Voor een buitenstaander, maar ook voor de familie zelf: *Zijn wij zo? Willen wij ons zo zien?*

www.isabelmiquelarques.com

1. CASA LOZANA/MANNELIJK

Dit is een familiefoto van de fotografe zelf. Zij staat achter de camera, als moeder. Haar drie zonen en dochtertje hebben spontaan een plaatsje gezocht rond hun vader, de man van de fotografe. Wat meteen opvalt, is hoe de mannen een groep vormen. Niet tegen het meisje, ze zijn gewoon met mannendingen bezig. Het dochtertje is een dromer, ze is dat altijd geweest. Een sprookjesfiguur, een ballerina. Zij leeft in haar eigen wereld.

De moeder had haar afstandsbediening kunnen gebruiken, zodat ze zelf op de foto had kunnen staan, maar dat heeft ze niet gedaan. Achter haar camera staat ze comfortabel, zo kan ze haar eigen gezinnetje observeren zonder dat ze zelf een plaatsje moet kiezen. Zij is degene die alles overschouwt, alles bij elkaar houdt.

2. DE BABY/ONBEZORGD

'Zij is zwanger van hun tweede kind. Hun eerste, Moritz, hangt in de lucht. Alles draait om hem. Ze gaan op een enorm speelse manier met hem om, bijna voortdurend. Ze moesten niet lang nadenken wat ze voor de foto gingen doen: ze begonnen gewoon wat te dollen, en voor ze het nog maar beseften waren ze hun kind al in de lucht aan het gooien.'

'Het eerste wat je op de foto ziet is dat kind, al de rest gaat verloren. Van de rest trokken ze zich ook niets aan. Zij staat daar half in haar blote billen voor de camera, op blote voeten en zonder gêne, daar was niet eens over nagedacht. Hun leven, dat is dat kind.'

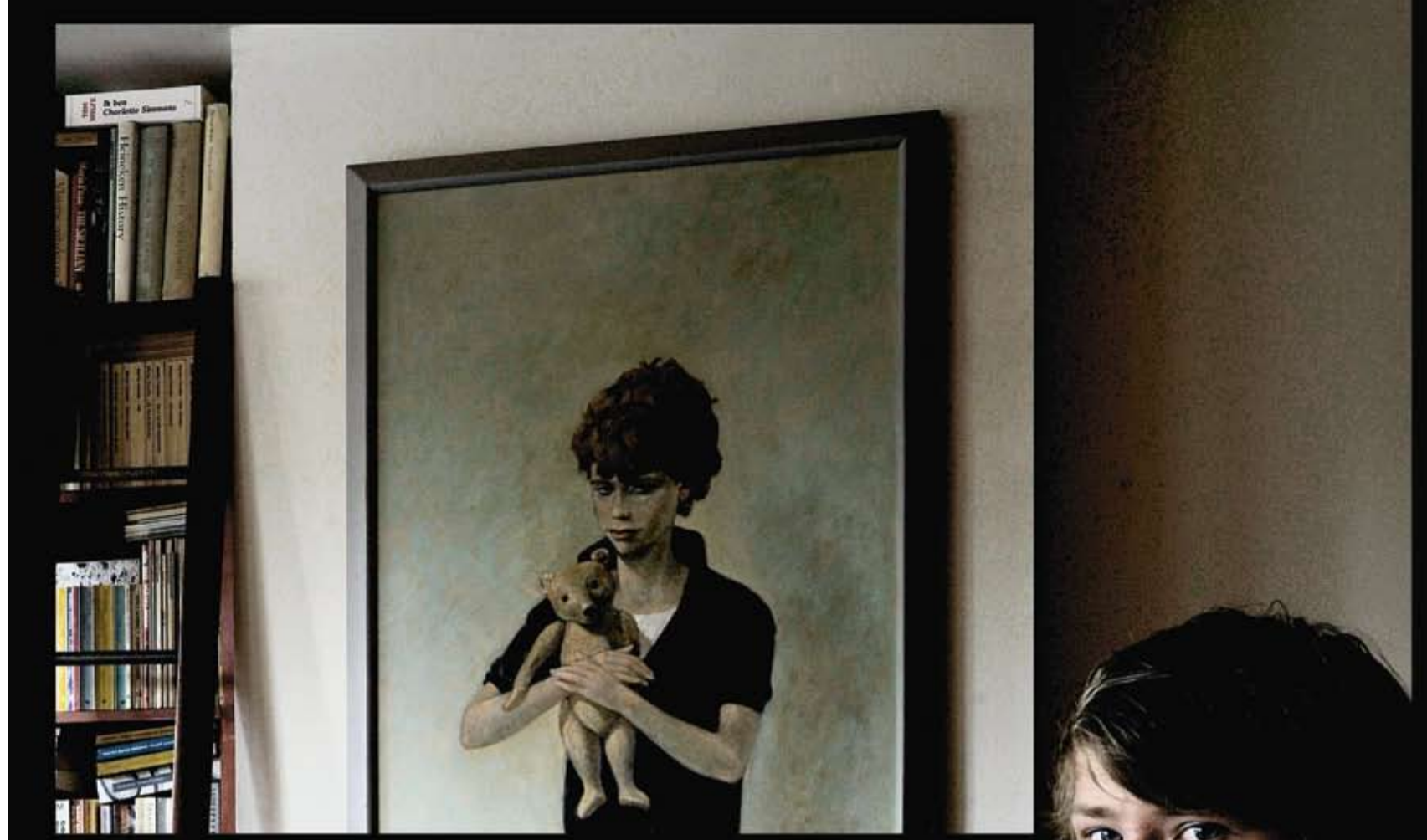
3. ELKE EN SABINE/OPEN EN PUUR

'Sabine staat links op de foto, Elke rechts. Ze zijn nog niet zo heel lang geleden getrouwd. Het is Elkes tweede huwelijk. Met haar eerste vrouw heeft ze twee kinderen, de kinderen op deze foto. Ik vond het een heel fascinerend gezin, vooral de kinderen. Hoe zij zich voelen in deze — toch niet alledaagse — situatie, dat intrigeerde me. Het bleek allemaal heel vlotjes te gaan.'

'Elke en Sabine zijn heel open over hun relatie en de relatie met hun kinderen. Ze knuffelen veel, gaan heel lichamelijk met elkaar om. Heel puur was het, en dat wou ik ook laten zien. De eenvoud, de doorzichtigheid en de simpelheid van een situatie die op papier heel complex zou kunnen zijn. En de symbiose. Je ziet hoe ze allemaal letterlijk met elkaar verbonden zijn, via handen en armen.'

'Het zwart-witthema is ook iets van hen. De twee moeders dragen altijd zwart. Altijd. En hun huis is consequent in zwart-wit geschilderd. Voor de foto heb ik ze dan ook laten plaatsnemen op een van die grenzen tussen zwart en wit.'

4. FAMILIE HULSEBOSCH FAMILIEZIEL

↑
'Deze foto is bijna psychoanalyse. Ik wilde er de ziel van de familie in leggen, dat was ook hun wens. Het verhaal van de familie is complex, en hoewel ze er eenvoudig uitziet, geldt dat ook voor de foto. Je ziet een moeder, vader, dochter, zoon en nog een zoon, Toon. Die staat op het schilderij boven hun hoofden. Hij was de oudste, maar overleed op zijn elfde na een slepende ziekte. Op dat moment was de moeder zwanger van Moos, de tweede zoon, de jongen rechts op de foto. De ziekte van Toon drukte een zware stempel op de familie. Dochter Pien, die in die periode nog heel klein was, heeft dat als kind van nabij meegemaakt, haar broer niet. Dat schept een onbewuste band tussen haar en haar ouders, het is een verhaal waar Moos een beetje buiten staat.'

'Dat zie je alleen al aan de manier waarop ze zich voor de lens gezet hebben. Kijk hoe Moos bijna letterlijk buiten het frame staat. Maar ook hun spontane gezichtsuitdrukkingen zeggen veel. Moos is bijna zorgeloos, de andere drie dragen Toon mee. De foto toont melancholie, maar ook hoop — op een nieuw leven, in de gedaante van Moos. De spanning die uit de foto spreekt, is reëel, een spiegel van het echte leven. Ze hebben zich ook niet speciaal opgemaakt of uitgedost, het is een zelffoto.'
'Schilderkunst is ook een belangrijk element in het leven van deze familie, de vader schildert zelf ook. Ik wou de compositie en de textuur van de schilderkunst van de vader op de foto terugzien.'

5. DE TWEELING/ DUALITEIT

↑
'Een typische 21ste-eeuwse familie. Twee broers — een tweeling —, een vader, een nieuwe vrouw en een nieuwe baby. Twee families in een, tweemaal kinderen, en een tweeling. Het cijfer twee is hier een vaste waarde. Vandaar dat spiegeleffect, die dualiteit. Ik heb hen zonder veel nadenken een plaatsje laten kiezen, en zag daarin meteen de structuur van de familie terugkomen. Het vervolgezinnetje — de vader, zijn tweede vrouw en hun baby — kroop achteraan, in hun eigen hoekje. Zij beginnen opnieuw. De tweeling zette zich vooraan. Het is een identieke tweeling, maar qua persoonlijkheid konden ze niet sterker van elkaar verschillen. De ene is extravert, hij zit op de eerste plaats, blikt vol vertrouwen de wereld in. De andere is meer op zichzelf, introvert. Hij zit in zijn eigen universum.'

6. DE FAMILIE VAN DER MIEDEN/PRIVE

↓
Private property. Dat is het gevoel dat uit deze foto spreekt. Het straalt vooral van de kinderen af. Vader en moeder staan links, poseren zonder veel vragen voor de camera. Hun drie kinderen staan rechts en bij hen zie je een heel andere expressie. Ze stellen zich vragen bij wat er gaande is. "Dit is onze wereld, blijf eruit", zo lijkt het wel. De foto is genomen in de tuin, op de favoriete plek van de kinderen, tussen twee prachtige bomen. Het was een heldere dag, een mooi moment. Half gestolen, half gegeven, iets om te koesteren.'

↑

7. PIET EN ZIJN VIER DOCHTERS/CHAOS

'Zo zag de eerste dag van 2010 eruit voor Piet. De mama was net het huis uit. Op een mooie dag had ze aangekondigd dat ze iemand anders had, wenste ze haar man *good luck* en stapte ze de deur uit. En daar zat Piet met zijn vier dochters.'

'De foto is genomen in de kelder van zijn huis, het speelterrein van de kinderen. Twee matrassen op de grond en genoeg andere spullen om de aap in een kind los te laten. Toen ik binnenkwam, had hij amper tijd voor mij. De meisjes hingen aan zijn benen: "Ik wil dit, ik wil dat." Het was één grote chaos. Maar in die drukte zag ik ook heel veel optimisme, er werd gelachen en geknuffeld en gespeeld. De sfeer was enorm relaxed en aanstekelijk. Voor een keer wou ik gewoon de camera laten staan en ook aan de schommel gaan hangen. Piet neemt het leven zoals het komt. Het is wat het is, punt. Dat gevoel spreekt eruit.'

↓

8. FAMILIE MET OMA/OUDERWETS

'De vrouw met de witte broek en de man met de bril achteraan zijn broer en zus, zij zijn de kinderen van de oma. Ze zijn respectievelijk getrouwd met de man rechts en met de vrouw in de zwarte bloemetjesjurk. De zus heeft twee kinderen: de zoon die achter haar staat en Keylie, het meisje met het downsyndroom.'

'Je ziet hoe er in hun huis geen stofje te bespeuren valt. Alles was netjes gemaakt voor de foto, ze hadden zich er ook speciaal voor opgekleed en er waren bloemen in huis gehaald om het beeld nog wat op te fleuren. Koffie, thee en gebak stonden klaar voor de gelegenheid. Een beetje een ouderwetse familie die visite krijgt, dat is het. Niet meteen een familie die haar ziel wil tonen, wel een die wil laten zien wat ze bereikt heeft, hoe goed ze het heeft. Natuurlijk zit ook deze familie met psychologische vraagstukken, maar voor de foto was dat irrelevant. *What you see is what you get*. Punt. Als ze naar de foto kijken, willen ze een goed gevoel hebben, en zo voelde ik het ook aan.'

